

Tietoliikenne I

2 ov

kevät 2001

Luennot

Liisa Marttinen

16.3.2001

1

581333-1 Tietoliikenne I (2 ov)

■ Kohderyhmät:

■ eri alojen asiantuntijat

◆ mm. ohjelmistojen suunnittelijat, järjestelmien suunnittelijat, multimedian kehittäjät, ,,

- “mitä jokaisen ‘asiantuntijakäyttäjän’ tulisi tietää tietoliikenteestä”

■ tietoliikenteeseen erikoistuvat

◆ mm. tulevat tietoliikenne- ja verkonhallinta-asiantuntijat

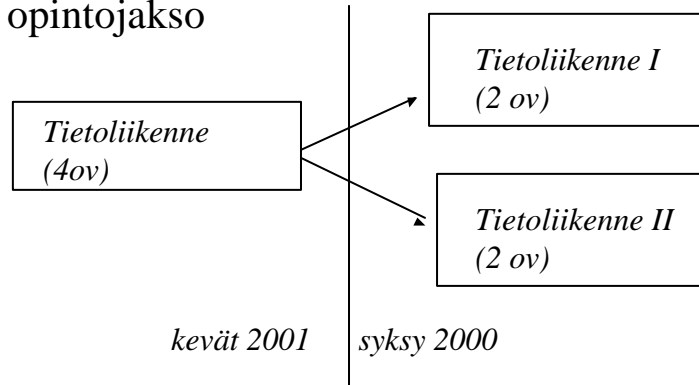
- “perustiedot, joita täydennetään muilla kursseilla”

16.3.2001

2

Kurssin asema

- Cum laude - oppimäärän pakollinen opintojakso

16.3.2001

3

Esitiedot

- ◆ edellytys Tietokoneen toiminta (4 ov)
tai Tietokoneen toiminta (2 ov)
  - ◆ei tosin ehdoton vaatimus, mutta ...
- ◆ suositus Rinnakkaisohjelmistot (TK&KJ), Käyttöjärjestelmät I, ...

16.3.2001

4

Kurssin sisältö

- Tietokoneverkoista ja Internetistä
- Sovelluskerros: HTTP, sähköposti, DNS
- Kuljetuskerros: TCP, UDP
- Verkkokerros: reititys, IP
- Linkkikerros ja lähiverkot

16.3.2001

5

Mitä siis käsitellään ja miten?

- tietoliikennejärjestelmät
  - Internet
- protokollat
  - Internet-protokollat
- ongelmat ja ratkaisumenetelmät
- toimintaperiaatteet ja lainalaisuudet
- järjestelmän käyttäjän näkökulma!
  - Ei järjestelmien suunnittelijan

16.3.2001

6

ja hyvin runsaasti lyhenteitä!

LAN MAN ATM ISDN WAN X.25 SAP ISO
PPP ITU-T AAL PCM DQDB RFC FDDI
PAD ANSI TC DoD TDM SMTP TCP RSA
PSTN QAM MIME DTE RS-449 FDM
FUNET SDH POTS NT2 WDM SONET
OAM GSM PCN DNS HDLC LAPB SLIP
MAC ALOHA CSMA LLC HIPPI DES

16.3.2001

7

Kirjallisuutta

■ Oppikirja

- ◆ Kurose, J.F., Ross, K.W., Computer Networking, A Top-Down Approach Featuring the Internet, Addison-Wesley, 2001

✦ uusi, ajantasalla oleva, selkeä ja hyvin kirjoitettu

tai

- ◆ Tanenbaum, A.S., Computer Networks, Third Edition, Prentice-Hall, 1996

✦ hyvä kirja, mutta alkaa olla jo vanha

- kumpaakaan kirjaa ei käydä läpi perusteellisesti, mutta lähes kaikista luvuista käsitellään asioita

16.3.2001

8

Muuta kirjallisuutta

- Halsall, Data Communications, Computer Networks and Open Systems, Addison-Wesley 1966 (4. painos)
- Peterson, Davie, Computer Networks : A Systems Approach, Morgan Kaufman 2000 (2nd edition)
- Stallings, Data and Computer Communications, Prentice Hall 1999 (6.painos)

16.3.2001

9

Lisää muuta kirjallisuutta

- Granlund, Tietoliikenne, Teknolit Oy 1999
- Gomer, Droms, Computer Networks and Internets, Prentice Hall, 1999
- Beyda, Data Communications From Basics to Broadband, Prentice Hall, 1999 (3. painos)
- Panko, Business Data Communications and networking, Prentice Hall, 2001 (3. Painos)

16.3.2001

10

Kurssin suoritus

■ Kurssi suoritetaan

◆ kokeella ja harjoituksilla

- ◆ kokeesta max 50 p
- ◆ kokeesta saatava vähintään 20 pistettä
- ◆ harjoituksista max 10 p
  - pisteet saa aktiivisella osallistumisella harjoituksiin
- ◆ muu kurssiin liittyvä aktiivisuus max 10 p
  - tarkempi selvitys jostain kurssiin liittyvästä asiasta (2-5 sivun essee, 15 minuutin esitelmä, yms)
  - ohjelma, joka selvittää tietoliikenteen käyttäytymistä tai havainnollistaa jotakin piirrettä
  - ...

16.3.2001

11

Kurssin koe

◆ koe ???

◆ Tietoliikenne I:n loppukokeet

- ◆ 17.4.2001
- ◆ Kesällä 2001
  - Tässä kesän loppukokeessa kurssilla kerätyt harjoitus- ja aktiivisuuspisteet otetaan vielä huomioon arvosanaa laskettaessa.
  - Myöhemmissä loppukokeissa niitä ei enää oteta huomioon.

16.3.2001

12

Aktiivinen osallistuminen harjoituksiin

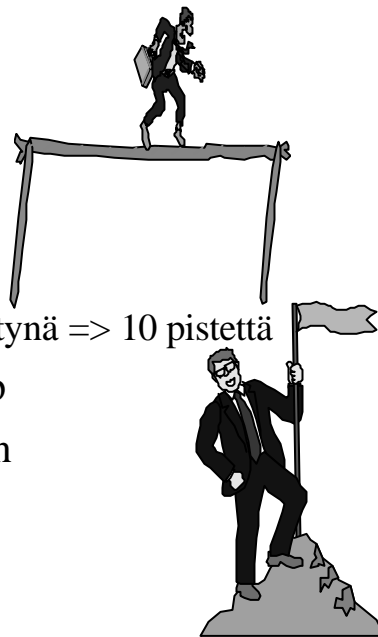
- mitä enemmän tekee harjoitustehtäviä, sitä enemmän harjoituspisteitä saa
  - ◆ max 10 pistettä
- mitä enemmän tekee harjoitustehtäviä ja mitä aktiivisemmin osallistuu harjoituksiin, sitä paremmin yleensä menestyy kokeessa!
- Kokeessa voidaan kysyä myös harjoitustehtäviin liittyvää
- ja usein kysytäänkin!

16.3.2001

Suorituspisteet

- Kokeesta max. 50
  - ◆ saatava vähintään 20 p
- Harjoituksista
  - ◆ maks. 10 pistettä
  - ◆ noin 90% tehtävistä tehtynä => 10 pistettä
- Lisäaktiivisuudesta 10 p
- Yhteensä suorittamiseen vähintään 30pistettä

16.3.2001

Hajautettu sovellus

■ Etäkommunikointi

- ◆ sähköposti
- ◆ tiedoston haku
- ◆ WWW-samoilu
- ◆ ohjelman etäsuoritus
- ◆ laskun maksu verkkopankkiin
- ◆ tilaus verkkokaupasta
- ◆ ...

16.3.2001

15

Sovittava etäkommunikoinnissa

■ osoite?

- ◆ kenelle sähköposti?
- ◆ mistä tiedosto löytyy?

■ tapa keskustella?

- ◆ esim. kumpi aloittaa

■ sanoman sisältö?

- ◆ tiedon rakenne

■ suhde häiriöihin?

- ◆ Ei saada yhteyttä, virheellinen viesti,

järjestelmä kaatuu, ...

16.3.2001

16

Tietoliikenneyhteys

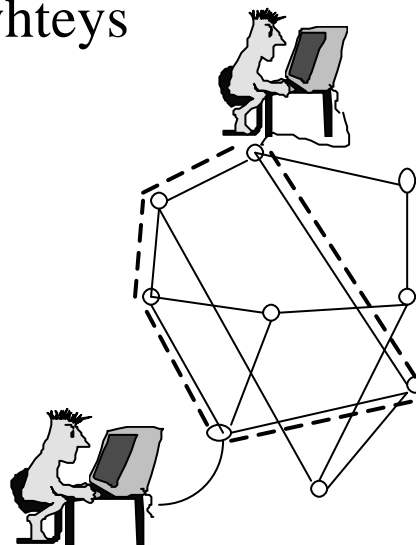
- tehtävänä kommunikoinnin sanomien kuljetus
- oikeaan kohteeseen
- alkuperäisessä muodossa
  - ◆ kaikki
  - ◆ oikeassa järjestyksessä
- sovitussa ajassa
- JOS EI ONNISTU... HAVAITSE HÄIRIÖ!

16.3.2001

17

Tietokoneverkko: Tietoliikenneyhteys

- Reititys
- Siirto linkin yli
  - ◆ tekninen toteutus
  - ◆ liikenteen ohjaus
- Häiriöt
  - ◆ havaitse
  - ◆ toivu
- Kanavointi

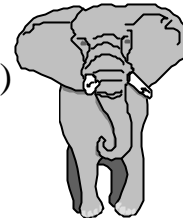
16.3.2001

18

Heterogeenisyys

Media

- ◆ kaapeli, optinen kuitu, langaton (ilma)
- ◆ satelliitti, radio
- ◆ puhelinverkko, matkaviestinverkko
- ◆ LAN, WAN

- ◆ sallittu sanoman koko
- ◆ optimaalinen sanoman koko
- ◆ ==> suorituskyky

16.3.2001

19

Heterogeenisyys

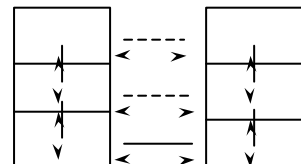
Horisontaalinen

- ◆ eri järjestelmien välinen
- ◆ ==> standardit

Vertikaalinen

- ◆ saman järjestelmän sisällä
  - ◆ eri laitteet
  - ◆ eri käyttöjärjestelmät

system a   system b

Kommunikointi

16.3.2001

20

Toiminnallisuus

- kaksipisteyhteys $\Leftrightarrow$ yleislähetys
- takuuvarma $\Leftrightarrow$ menee jos menee
- millaisia keskusteluja:
  - ◆ kysely ja vastaus, ilmoitus
  - ◆ tietovirta (video)
  - ◆ asiakas-palvelin, tuottaja-kuluttaja, vertaiskeskustelu

16.3.2001

21

Kurssin tavoitteet

- ymmärtää mitä tapahtuu
  - ◆ mitä ongelmia on ja mitä ratkaisuja
  - ◆ “mitä hajautetun tai etäsovelluksen käyttäjän tulee tietää”
- Lisätietoja muilla kursseilla
  - ◆ Tietoliikenne II
  - ◆ ATM-tietoliikenne
  - ◆ Langaton tietoliikenne
  - ◆ Laajakaistaiset IP-verkot
  - ◆ Hajautetut KJ
  - ◆ Tietoturva
- Toteutus: Verkkosovellusten toteuttaminen

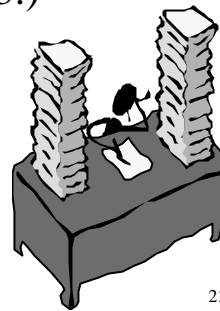

16.3.2001

22

Kurssin alustava sisältö

- 1. Johdanto (16.3.)
- 2. Sovelluskerros (17.3.)
- 3. Kuljetuskerros (23.3. ja 24.3.)
- 4. Verkkokerros (24.3. ja 30.3.)
- 5. Siirtoyhteyskerros (31.3.)
- 6. Lähiverkot (31.3.)
- 7. Peruskerros (2.-4. 4.)
- 8. Kertaus (2.-4.4.)

16.3.2001

23